

Allergi og dentale materialer

NIOM har mottatt flere spørsmål knyttet til allergi for bestanddeler i dentale materialer fra tannhelsepersonell i Norden. Spørsmålene er omarbeidet noe for å gjøre dem mer allmenngyldige.

Epoksy-plast

Det er et spørsmål om en pasient som har fått påvist kontaktallergi mot epoksy-plast kan reagere på komposittfyllinger. Er det i så fall slik at eksisterende komposittfyllinger bør fjernes, og at man bør unngå å legge inn nye fyllinger? Kan det også være et problem med resinbasert sement?

Svar: Det er diskutert om det er kryssreaksjoner mellom Bis-GMA, som er en vanlig bestanddel i mange kompositter, og epoksy-plast. Dette er imidlertid ikke klarlagt, men Bis-GMA har kjemiske likheter med epoksy. Bis-GMA har en akrylatgruppe som er mer vanlig i allergisammenheng. En vurdering på helt generelt grunnlag tilsier imidlertid at det er lite trolig at pasienten reagerer på herdet kompositt. Om pasienten ikke har ubehag med de eksisterende fyllingene, så anbefales det ikke å fjerne de dersom de ellers er klinisk tilfredsstillende. Bruk av plastsement til for eksempel «bondet» keramikk burde ikke være noe problem, men det er samme vurderinger som beskrevet ovenfor.

Metaller i metall-keramkonstruksjoner

Hvilke råd kan gis i forbindelse med utredning av pasient der det mistenkes allergireaksjon på metallegeringer i MK-konstruksjoner.

Figur 1. Hvitlige tegninger i overgangsfold og buccale mucosa som mistenkt reaksjon på fyllingsmateriale. © Foto: Tannlege Gunnar Svendsen.

Svar: Lappetesting (epikutantesting, «patch-test») kan være en mulighet for å belyse eventuelle kontaktallergier. For selve MK-konstruksjonen er det metallene gull, palladium, nikkel, kobolt, krom som er mest aktuelle i allergisammenheng. Dersom det er klinisk begrunnet mistanke om allergireaksjoner er standardprosedyrene å anmode pasientens fastlege om å henvise til dermatolog, med en kort anamnese og status presens fra deg. Det kan være aktuelt å allergiteste med «dental screening»-serien med substanser som er aktuelle ved dentale materialer. Det er ikke alle hudlegekontor som har den.

Kolofonium

Vi har en pasient som är allergisk mot kolofonium. Jag skulle behöva veta vilka dentala material som innehåller just kolofonium och om det är något speciellt vi ska se upp med när det gäller allergin mot detta.

Svar: Kolofonium er en substans som er en naturharpiks som kleber under fuktige forhold. Det eneste dentale produktet som vi kjenner til med innhold av kolofonium er Duraphat Dentialsuspen-

sion (som er klassifisert som legemiddel)*. Duraphat tannkrem inneholder ikke kolofonium. Tidligere var det noen periodontale sårpakninger med kolofonium, men vi kjenner ikke til at de eksisterer lenger. Kolofonium kan finnes i noen proteseadhesiver, men vi har ikke sett slike på markedet i Norden.

*http://www.fass.se/LIF/produktfakta/artikel_produkkt.jsp?NpIID=19751008000025&DocTypeID=3

Rapportering

Dersom det er reaksjoner ved et spesifikt produkt skal det primært rapporteres til produsent eller tilvirker. I Norge bør bivirkninger mot dentale materialer rapporteres til Bivirkningsgruppen for odontologiske materialer. I andre nordiske land kan bivirkninger rapporteres til helsemyndigheter eller deres representanter: Läkemedelsverket (Sverige); Sundhedsstyrelsen (Danmark); Valvira (Finland).

Nils Roar Gjerdet

Forfatter

Nils Roar Gjerdet, seniorforsker NIOM as og professor ved Universitetet i Bergen
E-post: nils.gjerdet@niom.no